

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Кафедра журналістики та філології

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Володимир САДІВНИЧИЙ

_____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 061 Журналістика
освітньо-професійної програми Журналістика
на тему:

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ
ПІД ЧАС ЗБРОЙНОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ:
ДОБІРКА АВТОРСЬКИХ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ

**The volunteer movement in Ukraine during the armed Russian aggression:
a selection of authors journalistic materials**

Здобувачки групи ЖТ- 01/1 Войцешук Ольги Ігорівни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Ольга ВОЙЦЕШУК

Керівник: доктор філологічних наук, професор Ірина ЖИЛЕНКО _____

Співкерівник: головний редактор газети «Сумщина 21: факти, події, люди»

Ірина ПАНАСЕНКО _____

Суми 2024

АНОТАЦІЯ

Войцешук О.І. Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії: добірка авторських журналістських матеріалів: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра; спец. : 061 Журналістика / О. І. Войцешук; наук. керівник І. Р. Жиленко. Суми : СумДУ, 2024. 39 с.

Бакалаврська робота має практичний характер у контексті збройної агресії Росії проти України. Вона базується на власній добірці журналістських матеріалів, інтерв'ю з активним волонтером, містить аналіз волонтерського руху в країні.

У нашій роботі об'єднано різноманітні медіаформати – відео- та аудіоелементи, щоб показати широкий спектр діяльності волонтерів під час війни в Україні.

Основна мета полягає у тому, щоб детально розглянути внесок волонтерів у підтримку українських військових під час конфлікту та виявити ключові аспекти цієї діяльності. Ми зосередились на аналізі зібраного матеріалу, а також на результаті інтерв'ю з волонтером, висвітленні важливих аспектів волонтерства під час воєнних дій.

Результати роботи можуть бути використані студентами при вивченні журналістських дисциплін, допоможуть молоді краще зрозуміти роль волонтерського руху в Україні, а також визначити його вплив на суспільство та військову діяльність.

Кваліфікаційна робота складається з двох головних розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 39 сторінок.

Ключові слова: волонтерський рух, журналістські матеріали, інтерв'ю, військова діяльність, вплив на суспільство.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	6
1.1. ОБҐРУНТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОЄКТУ	6
1.2. ОПИС СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ЗАДАЧІ	10
1.3. АНАЛІЗ МАТЕРІАЛІВ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ КОНКУРЕНТІВ.....	11
1.4. ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДИКИ, ОБРАНОЇ КОНЦЕПЦІЇ, ПРАЦЬ, НА ЯКИХ ҐРУНТУЄТЬСЯ РОБОТА.....	13
2. СПЕЦИФІКАЦІЯ ВИКОНАНОЇ РОБОТИ	19
2.1. АВТОРСЬКА ІДЕЯ	19
2.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРИВІД	20
2.3. ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ	21
2.4. ХАРАКТЕРИСТИКА ДЖЕРЕЛ ФАКТІВ ТА ІНФОРМАЦІЇ	22
2.5. ПРОГНОЗОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВТІЛЕННЯ	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ	31
ВИСНОВКИ	35
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Актуальність дослідження журналістських матеріалів про волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії полягає в тому, що ця тема стала однією з найважливіших в українському суспільстві в останні роки. Волонтери відіграють ключову роль в обороні країни, допомагаючи військовим і цивільним жителям на передовій, забезпечуючи їх необхідними ресурсами і медичною допомогою.

Волонтерський рух – це форма громадської діяльності, коли люди добровільно виконують різноманітні соціальні або благодійні справи без отримання матеріальної винагороди. Волонтерський рух сприяє підтримці та допомозі людям у скрутних життєвих ситуаціях, розвитку благодійності, підтримці екологічних та культурних проєктів, а також сприяють підвищенню свідомості громадськості про соціальні проблеми. Волонтери можуть брати участь у різних видах діяльності, від допомоги у природних катастрофах до волонтерських програм у громадських організаціях та школах. Волонтерський рух має велике значення для спільноти, оскільки сприяє розвитку добродійності, співпраці та взаємодопомоги серед людей.

Журналісти теж відіграють важливу роль у висвітленні діяльності волонтерів, піднімаючи питання про їхню значимість і важливість. Дослідження журналістських матеріалів на цю тему дозволяє виявити тенденції в їхній публікації, аналізувати реакцію громадськості на них, вивчати інформаційні потреби читачів.

Крім того, дослідження журналістських матеріалів про волонтерський рух може допомогти виявити проблеми і виклики, з якими стикаються волонтери, а також висвітлити їхні досягнення і успіхи. Вивчення цієї теми дозволить краще зрозуміти роль волонтерів у сучасному українському суспільстві й визначити шляхи підтримки їхньої діяльності.

Саме тому **метою нашої роботи** є аналіз журналістських матеріалів за темою волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії та створення журналістських матеріалів за даною темою.

Поставлена мета вимагає виконання таких **завдань**:

- проаналізувати зібраний матеріал на тему волонтерства, інтерв'ю з волонтером;
- висвітлити важливі аспекти волонтерства під час воєнних дій;
- створити власний журналістський мультимедійний матеріал.

Авторська ідея. Ідеєю створеного журналістського продукту є заохочення молоді до розуміння, що таке волонтерський рух під час війни та як можна брати участь в ньому.

Продуктами нашої роботи будуть відео-ролик для YouTube-каналу та аудіо-інтерв'ю, створені з метою показати важливість та необхідність волонтерського руху на Україні в умовах жорстокої війни.

Результати роботи допоможуть студентській молоді краще зрозуміти роль волонтерського руху в Україні, а також визначити його вплив на суспільство та військову діяльність. Вони можуть бути використані при вивченні журналістських дисциплін.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з двох головних розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 39 сторінок.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Обґрунтування інформаційного проєкту

Волонтерська діяльність є основою побудови та розвитку громадянського суспільства. Вона втілює в собі найшляхетніші бажання людства – прагнення миру, свободи, безпеки та справедливості для всіх людей. У період глобалізації та постійних змін світ стає меншим, більш незалежним, більш складним [2, с. 110].

З метою виділення ключових сутнісних характеристик категорії «волонтер» звернемося до його етимології. Так, слово «волонтер» походить від французького *volonte*, що означає волю або бажання людини. За останнє століття представлений термін істотно розширив своє значення, оскільки спочатку волонтерами вважалися лише люди, що поступили на військову службу за власним бажанням [7, с. 76]. У французькій мові слово почало вживатися з 1606 р. і переважно означало людей, які добровільно стали солдатами і які служили в спеціальних військових підрозділах.

В англійськомовних країнах поняття «волонтер» мало поширене. Як правило, у словниках розкриваються значення термінів «волонтер», «волонтерська робота», «волонтерські організації». Так, під волонтерською працею найчастіше розуміється альтруїстична діяльність або робота, яка виконується людьми, які не розраховують на певну винагороду. Волонтерськими ж організаціями називають організації, які створюються зацікавленими людьми і функціонують за їх рахунок.

Поняття «волонтер» у словарних статтях, у першу чергу, визначається як людина, яка добровільно і без примусу виконує певну роботу, не чекаючи за неї будь-якої винагороди, або як людина, яка за власним бажанням вступає в ряди озброєних сил. Цікаво відзначити, що в тлумачному словнику сучасної англійської мови на перше місце за значенням поставлено визначення

волонтера як людини, яка згодна зробити щось неприємне або небезпечне. В американському словнику дається визначення волонтера як людини, яка працює в службах за власної волі. Це людина, яка приймає участь в заходах або надає послуги іншим людям не за обов'язком або виходячи зі службового боргу і не чекаючи якоїсь компенсації за свою діяльність.

Категорія «волонтерство» у резолюції Генеральної асамблеї ООН визначається як традиційні форми взаємодопомоги і самодопомоги, офіційне надання послуг та інші форми цивільної участі в економічному і соціальному розвитку, що приносять користь суспільству в цілому, спільнотам та самим добровольцям. У цьому документі наголошується, що волонтер виступає важливим компонентом будь-якої стратегії, направленої на скорочення масштабів бідності, стійкий розвиток, зміцнення здоров'я, запобігання стихійним лихам, на управління і соціальну інтеграцію (подолання соціального відчуження та дискримінації) [8, с. 41].

Зазначимо, що в міжнародних документах волонтерство характеризується як елемент цивільного суспільства, як механізм вирішення глобальних загальнолюдських проблем і може розглядатися як результат глобалізації. З представлених визначень видно, що волонтер трактується як соціальна взаємодія різного рівня, де волонтери виступають самостійними суб'єктами соціальної дії, а виникаючі взаємозв'язки обумовлені суб'єктивною і об'єктивною користю для суспільства, соціальних спільнот та окремих людей.

На вітчизняному юридично-правовому рівні волонтерська діяльність регулюється Законом України «Про волонтерську діяльність». У цьому Законі волонтером визначається фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги [5].

Завдяки аналізу міжнародних трактувань поняття «волонтер» уточнюється і доповнюється значимими характеристиками суб'єкта волонтерської діяльності. Волонтера характеризують такі чинники: вільний і

усвідомлений вибір діяльності; орієнтація на солідарність, єднання з іншими людьми, на спільну діяльність; бажання принести практичну користь; відсутність очікування матеріальної винагороди за свою працю; відповідальне ставлення до діяльності.

Важливим вбачається аналіз різних концепцій, оцінка дослідницьких визначень, які характеризують волонтерство. Так, у найбільшому числі визначень волонтерство характеризується як діяльність. Проте ключові акценти автори ставлять або на характеристиках суб'єкта, об'єкта цієї діяльності, її змісті, формах і методах, або на цілях і результатах. У зв'язку з цим прослідковуються певні відмінності у підходах зарубіжних і пострадянських дослідників. Так, американський дослідник А. Шліхтер відзначає переважання функціонального, діяльнісного та економічного підходів в дослідженнях та у визначеннях волонтерства в західній науковій думці. Він підкреслює, що волонтерство перш за все досліджується як соціальний інститут, вкорінений в релігійних цінностях, має характер, тісно пов'язаний із звільненням праці від адміністративно-правового примусу [3, с. 156].

Інші американські дослідники (Х. Анхайер та Л. Саламон) провели аналіз дефініцій волонтерства в різних країнах. Проаналізувавши ряд дослідницьких робіт, вони дійшли висновку, що поняття «волонтер» в Австралії та Великобританії визначається як суспільний сектор, який відокремлений від держави та бізнесу [3, с. 157].

З наведених визначень зарубіжних авторів витікає наявність характерних рис волонтера. Волонтерство трактується як невід'ємна частина цивільного суспільства, як соціальна система взаємозв'язаних дій членів цього суспільства на локальному, національному і міжнародному рівнях в межах певного суспільного сектора, який відділяється від держави і бізнесу. В основі розвитку цього суспільного сектора як сфери послуг лежить суспільно корисна діяльність волонтерів, яка може розглядатися через категорію праці і

формально піддаватися оцінці через рівень оплати, аналіз умов праці, оцінку тимчасових витрат волонтерів як суб'єктів цієї праці.

Волонтерська діяльність має такі характеристики: соціальний і економічний ефект; відсутність або мінімізація оплати праці; наявність вигоди для людей, які не є волонтерами близькими родичами; наявність вибору роботи волонтером без примусу і зовнішніх зобов'язань; рівнозначність характеру праці волонтерів в межах організації і поза організованими формами діяльності. Цінність волонтера полягає, в першу чергу, в значущості волонтерської діяльності для самого волонтера, в можливості реалізації власних ідей та переконань, виходячи із співвідношення власних можливостей і потреб з потребами інших людей [5].

Отже, етимологія поняття «волонтер» походить від французького слова, що означає волю або бажання людини. Цей термін за останнє століття істотно розширив своє значення, адже спочатку волонтерами вважалися лише люди, що вступили на військову службу за власним бажанням.

На етимологічному рівні значення понять «волонтера» і «добровольця» синонімічні, адже мають такі характеристики: в основі поняття лежить діяльність, якою актори займаються за доброю волею, за власним бажанням, за власним вибором; люди, які реалізують діяльність, не чекають якоїсь матеріальної винагороди за результати своєї праці; ця діяльність виявляє ознаки інституційного закріплення.

Категорія волонтерства відображена в ряді міжнародних документів, зокрема в Загальній Декларації Добровольчества, у резолюції Генеральної асамблеї ООН, де вона визначається як традиційні форми взаємодопомоги і самодопомоги, офіційне надання послуг та інші форми цивільної участі в економічному і соціальному розвитку, що приносять користь суспільству в цілому, спільнотам та самим добровольцям.

Феномен волонтерства перебуває в центрі наукових досліджень закордонних та пострадянських вчених. У волонтерів західні дослідники вбачають невід'ємну частину цивільного суспільства, соціальну систему

взаємозв'язаних дій членів цього суспільства на локальному, національному і міжнародному рівнях в межах певного суспільного сектора, який відділяється від держави і бізнесу.

Волонтерство відіграє дуже важливу роль під час широкомасштабних війн, таких як і війна в Україні. Волонтери можуть надати допомогу військовим, медичному персоналу, жертвам війни та їх сім'ям, а також забезпечити потрібними матеріалами і продуктами тих хто цього потребує.

Участь у волонтерській діяльності під час війни дозволяє людям виразити свою підтримку та співчуття тим, хто постраждав від конфлікту. Волонтерство також сприяє зміцненню духу співдружності та взаємодопомозі у суспільстві.

Крім того, волонтери можуть забезпечити необхідну підтримку та допомогу тим, хто вимушений залишити свої домівки через війну. Вони можуть допомогти в пошуку житла, медичного обслуговування та інших необхідних послуг.

Загалом волонтерство під час широкомасштабної війни в Україні відіграє надзвичайно важливу роль у підтримці людей, які потерпають від конфлікту, та сприяє зміцненню духу співдружності та солідарності в українському суспільстві.

1.2. Опис спеціалізованої задачі

Створення мультимедійного проєкту на тему «Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії» – це унікальна можливість дослідити та висвітлити важливий аспект української історії та сучасності. У цьому проєкті буде об'єднано різноманітні медіаформати – відео- та аудіоелементи, щоб показати широкий спектр діяльності волонтерів під час війни в Україні.

Для створення такого проєкту виконано наступні спеціалізовані задачі:

1. Розроблення концепції проєкту:

Мета проєкту – розкрити важливість волонтерського руху під час збройної російської агресії.

Вибір медіа форматів – відео та аудіо продукти.

Ключова тема – необхідність волонтерського руху в Україні під час війни.

2. Проведення дослідження – буде проведено збір та аналіз інформації про історію волонтерського руху в Україні, його досягнення та внесок у боротьбу з агресією.

3. Відбір та обробка матеріалів – відео- та аудіо-інтерв'ю з волонтерами.

4. Створення мультимедійного контенту – обробка та монтаж відео, аудіо, дизайн графічних елементів, написання текстів та сценаріїв.

5. Промоція та поширення – рекламування проєкту через соціальні мережі, медіа засоби, участь у виставках та фестивалях, співпраця з партнерами та спонсорами.

Створення мультимедійного проєкту на тему волонтерства в Україні стане важливим внеском у пам'ять про героїв та патріотів, які невтомно працюють на захист своєї країни та допомагають потерпілим внаслідок війни. Такий проєкт зможе вплинути на громадську думку, підвищити усвідомленість громадян про важливість волонтерської діяльності та сприяти її розвитку в майбутньому.

1.3. Аналіз матеріалів прямих та непрямих конкурентів

Непрямими конкурентами нашого проєкту є відеоматеріали, аудіо-репортажі, короткометражні фільми, фото- та текстові звіти волонтерського руху під час війни в Україні. Також можна віднести до непрямих конкурентів блоги та соціальні мережі, де користувачі можуть знайти інформацію про події в Україні від першоджерел.

Прямим конкурентом проєкту ми обрали короткометражний документальний фільм про волонтерську діяльність в Україні: «Пекло та жах/Херсонщина» (<https://www.youtube.com/watch?v=jTOiNAquLkY>).

Створення короткометражного документального фільму «Пекло та жах/Херсонщина» допомагає розкрити маловідомі або приховувані факти і звернути увагу громадськості до подій, які характеризуються геноцидом та порушенням прав людини з боку РФ. Має на меті показати трагедію людей, які опинилися під щоденними обстрілами зі сторони загарбників, та внести свій фільм у викладання історії та пам'яті про ці події.

Херсонський напрямок має важливе стратегічне значення для військ РФ, тому їх головним завданням є його утримання. За словами представників Генштабу ЗСУ, контроль над південним фронтом може сприяти створенню бази для майбутнього захоплення Миколаївської та Одеської областей Росією.

Але українські війська щодня атакували транспортні шляхи, командні пункти та склади з боєприпасами окупантів на Херсонському напрямку. Розташування російських військ та техніки в Чернобаївці Херсонської області було знищено понад 20 разів.

З початку жовтня українські захисники знову розпочали наступні дії. Протягом місяця вони визволили понад 1000 квадратних кілометрів території. Фронтowa лінія наближалася до Херсона.

Контрнаступна операція ЗСУ на Херсонщині спричинила панічний настрій серед представників окупаційної влади регіону.

Володимир Сальдо, самозваний «голова» Херсонської області, 18 жовтня 2022 року оголосив про «евакуацію» населення. Заборону на в'їзд до області, як висловився Сальдо, було введено через «напружену ситуацію».

Крім цього, командувач Військових Сил РФ в Україні Сергій Суровікін знав, що в районі Херсона «виникла складна ситуація» і не виключив «прийняття непростих рішень». За таких умов 11 листопада 2022 року і було звільнено правобережжя Херсонської області.

Головна героїня фільму Олександра Нікітіна – представник та керівник проєктів 911 розповідає, як команда справляється з допомогою лежачим людям та тим хто постійно знаходиться у стані стресу та жахиття.

Надії, сподівання, страхи жителів Олександрівки відкриються перед глядачем, та глядач пізнає що відчують люди які живуть на лінії фронту. Тут уже й приходить назва майбутнього фільму – «Пекло та жах/Херсонщина».

Щоб розкрити «чашу» драматичної композиції, автором було прийнято рішення взяти інтерв'ю у представників команди рятувальників – лікаря-терапевта Олександри та голови фонду «Перемога ЮА» Ольги Біленко. Які розповіли про те в яких умовах вони працюють, та як справляються зі своїми емоціями.

Отже, застосувавши теоретичні та практичні аспекти у контексті специфіки документального кіно, взявши на озброєння драматично виразні засоби, у роботі автор фільму здійснив спробу сміливого трактування сюжету про пекло і жах на правому березі Херсонщини.

Структуру опитування волонтерів та особливості знімання сюжетів фільму «Пекло та жах/Херсонщина» нами буде узято за основу проєкту, що буде створено в даній роботі.

1.4. Обґрунтування методики, обраної концепції, праць, на яких ґрунтується робота

Основа науково-теоретичного вивчення волонтера закладена у різних підходах, зокрема філософському, економічному, правовому, педагогічному, психологічному, історичному, системному. Охарактеризуємо їх.

Так, філософський підхід дозволяє розглядати волонтерство як системний процес, який направлений на людську суспільну свідомість, на його осмислення та прийняття нового світогляду. Він направляє дослідників на розгляд онтологічних та гносеологічних підстав волонтерської діяльності, дозволяє пояснити закономірності їх буття та усвідомлення власного

цілепокладання, пошуку змісту життя, пов'язаного з вільною та етичною діяльністю, особовим вдосконаленням [5].

Також філософський підхід у багатьох аспектах науково-теоретичного вивчення волонтерства тісно пов'язаний з етичними дослідженнями. Філософи аналізують сутність подвійності матеріального і духовного, вивчають зіставлення егоїстичного та альтруїстичного початків людської природи.

Економічний підхід у науково-теоретичному вивченні феномену волонтерства є одним з найбільш розроблених. Його суть полягає у виявленні тісного зв'язку між волонтерською діяльністю, економічними витратами на неї, соціально-економічними вигодами для індивіда, спільноти та суспільства в цілому.

Економічний підхід передбачає аналіз економічної цінності волонтерської діяльності на трьох рівнях: мікрорівні, організаційному і рівні макроекономічного аналізу. Мікрорівень пов'язаний з виміром економічної вартості праці волонтера як для самого волонтера, так і для того, кому він надає допомогу. На організаційному рівні аналізу проводять оцінку вартості заходів, проєктів, які організація змогла реалізувати завдяки залученню праці волонтерів. На макрорівні оцінюється сукупний рівень економіки суспільного сектора, підраховується внесок волонтерської праці у суспільний розвиток в національному і глобальному масштабі.

Важливе місце займає нормативно-правовий аспект регулювання волонтерської діяльності та правовий підхід до нього. Його предметом виступають норми, які утворюють правову основу волонтерської діяльності, а також практика їх застосування. Правовий підхід дозволяє визначити статус суб'єктів волонтерської діяльності, виділити ті сторони їх взаємодії, які потребують в певних територіальних рамках законодавчого регулювання.

Педагогічний підхід до науково-теоретичного дослідження волонтерства полягає в розгляді його як одного з головних елементів виховного процесу молоді (студентства); механізму соціалізації; технології професійної

підготовки або навчання; невід'ємної складової сфери виховання і освіти, де формуються основні якості особистості. Такий підхід, як правило, зачіпає аспекти соціалізації молоді, професіоналізації молодих фахівців в сфері педагогіки, психології, соціальної роботи, медицини тощо. Він реалізується засобом оцінки широко представлених волонтерських практик молоді, що направлені на пояснення внутрішнього педагогічного потенціалу самого волонтера і дослідження педагогічної специфіки навчання волонтерів. Педагогічні дослідження, які пов'язані з аналізом волонтерства як соціально-педагогічного феномену, націлені на пояснення його змісту як освітньої діяльності, що сприяє формуванню соціальної компетентності, соціальної відповідальності молоді [8, с. 43]. Дослідників він орієнтує на проблеми організації волонтерської діяльності (цілі, методи, педагогічні технології, результати тощо).

Психологічний підхід дає можливість розкрити змістовні характеристики волонтерської діяльності через оцінку її структурних елементів, аналіз їх функціонального навантаження за допомогою дослідження суб'єкта цієї діяльності та його активності. Також він направлений на аналіз наочного змісту діяльності та оцінки волонтерства як її суб'єкта, з акцентом на його особові позиції і внутрішньо особові механізми. Психологічному аналізу піддаються мотиви, цілі і завдання волонтерської діяльності, суб'єктивні уявлення про її результати, поточні умови її здійснення, серед яких найважливішими виступають способи досягнення мети.

Теоретичні та емпіричні педагогічні та психологічні праці з вивчення феномену волонтерства сконцентровані на дослідженні зовнішньої та внутрішньої мотивації волонтерів, на оцінці форм і методів стимулювання їх праці. Цей напрям досліджень у межах реалізації психологічного підходу пов'язаний з виявленням умов повноцінного розвитку і саморозвитку особистості та орієнтований на практичне вживання результатів цих досліджень в педагогіці. З цієї позиції волонтерство розглядається як основа, засіб та умова змін, розвитку і перетворення особистості волонтера – його

цінностей, здібностей, умінь, потенціалів [2, с. 113]. Також психологи оцінюють виховний ефект участі у волонтерській діяльності, що дається в контексті вивчення аспектів етичного становлення особистості характеристика волонтера [5].

У контексті науково-теоретичного вивчення категорії волонтерства важливим методологічним підходом є діяльнісний підхід, зміст якого полягає в розгляді волонтерства як певного виду діяльності в системі способу життя волонтерів, що реалізується членами волонтерської спільноти. Волонтерську діяльність характеризують не лише умови його реалізації і певний зміст, але й специфічне ставлення волонтерів, що народжується в них до навколишнього світу і самих себе. Волонтерство з позиції діяльнісного підходу вивчається через аналіз змін суб'єктів, обумовлених їх практичною активністю у сфері реалізації волонтерської діяльності.

Важливо відзначити, що представлені загальнометодологічні підходи щодо науково-теоретичного вивчення волонтерства перебувають в тісному взаємозв'язку. Наприклад, зв'язок інституційного та діяльнісного підходів дозволяє перенести акценти в дослідженні з аналізу інституційної структури волонтерства на волонтерську діяльність як активних суб'єктів, які, реалізуючи власну активність, трансформують саму спільноту. Волонтери, за визначенням Е. Гідденса, можуть розглядатися в якості агентів, які спочатку соціалізуються в межах функціонуючих інститутів, і лише через певний час, після освоєння необхідних ресурсів, власними практичними діями трансформують його в процесі структурації [7, с. 78].

Суспільний підхід виступає ще одним методологічним напрямом науково-теоретичного вивчення, який полягає у дослідженні особливостей і структури волонтерства, через оцінку його складної багаторівневої моделі, в аналізі ресурсів, якими володіє волонтерська спільнота.

Також суспільний підхід направлений на розгляд соціальної волонтерської спільноти як діючого співтовариства людей, здатних вирішувати в локальних умовах конкретні соціальні проблеми, досягати поставлені цілі.

Суспільний підхід відкриває перспективи в розгляді проблеми розширення меж об'єктивного і суб'єктивного розуміння природи виникнення та існування волонтерства. Також підхід включає розгляд проблем виявлення соціально-демографічних відмінностей волонтерів, визначення їх соціальних та статусних позицій як членів суспільства і даної спільноти.

Отже, виділені принципи та ознаки відображають всю складність як самого феномену волонтера, так і його науково-теоретичного вивчення. Представлена систематизація трактувань категорії «волонтерство» подає ряд взаємодоповнюючих сутнісно-змістовних трактувань волонтерства з позиції системного, суспільного та діяльнісного та інших підходів.

Так, волонтерство з позицій системного підходу – суспільна система взаємодіючих добровольчих структур, яка функціонує в широкому контексті соціальних, економічних, політичних відносин, що продукує волонтерські практики, відтворюючи легітимні норми, традиції та зразки поведінки різних спільнот волонтерів, а також правила їх діяльності на основі загальнолюдських цінностей.

З позицій суспільного підходу волонтерство розглядається як реально існуючий, відносно єдиний і самостійний взаємозв'язок (соціальна спільнота) людей як суб'єктів добровольчої діяльності, що характеризується такими ознаками, як наявність у неї соціальних, економічних, культурних ресурсів, загальних цінностей, інтересів, установки як основи формування соціальної ідентичності цієї спільноти; відсутність очікувань у членів спільноти матеріальної винагороди за результати своєї праці; осмислений та усвідомлений вибір, відповідальне відношення, задоволення процесу і результатів волонтерської діяльності. Мета волонтерства полягає у формуванні власної ідентичності, суспільному визнанні їх праці, що приносить конкретну практичну користь об'єктам волонтерської діяльності.

Волонтерство з позиції діяльнісного підходу розглядається як вид діяльності, заснований на принципах поєднання цілераціонального і ціннісно-раціональних типів діяльності, свободи від зовнішнього примусу, можливості

вибору варіанту дії, альтруїзму, діяльності за межами родинних і дружніх відносин. Ознаками волонтерства як діяльності є його процесуальний характер і позитивна спрямованість; реалізація добровільної діяльності у вільний від основної роботи час; відсутність у волонтерів очікувань матеріальної винагороди за результати своєї праці, її осмислений і усвідомлений вибір, відповідальне відношення, задоволення процесом і результатами волонтерської діяльності. Метою волонтерської діяльності є досягнення соціального і економічного ефекту і практичної користі для її об'єкта.

2. СПЕЦИФІКАЦІЯ ВИКОНАНОЇ РОБОТИ

2.1. Авторська ідея

Останнім часом все частіше звучить термін інформаційна війна. Вона супроводжує будь-який державний переворот, будь-який воєнний конфлікт і стає засобом політичної пропаганди.

Ні для кого не секрет, що про одну й ту саму проблему медіа можуть говорити зовсім по-різному, а «віра в ЗМІ» похитнулася, коли на різних каналах ті самі танки їдуть у протилежних напрямках.

Погодьтеся, зараз Інтернет є засобом впливу на думку людини – не знаю, наскільки на поведінку. Швидше за все, не так просто, але за часів сучасних революцій, коли інформація стає життєво необхідною, контроль за інформацією в Інтернеті справді критичний – у наш час нікому не потрібні пошта та телеграф, насамперед штурмують засоби інформації в Інтернеті. Обивателю немає особливої справи до великої та малої політики, і він схильний до вірити ЗМІ. Якщо те, що показують ЗМІ, не суперечить його картині світу. У свою чергу, Інтернет впливає на обивателя – проводячи лінію, прийняту на даний момент у громадській думці, але не обов'язково збігається з державною точкою зору. Все ж таки преса – справді четверта влада, всю її приручити чи підкупити не під силу навіть державі.

Отже, ідеєю створеної добірки журналістських матеріалів є сприяння молоді розуміти, що таке волонтерський рух під час війни та як можна брати участь в ньому.

Авторська журналістська добірка створена у мультимедійному форматі відеоролика для YouTube-каналу на тему: «Серце України: Герої в Часи Випробувань» та аудіоінтерв'ю з волонтером.

2.2. Інформаційний привід

Інформаційним приводом для створення проекту «Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії» є стан війни в Україні та необхідність допомоги мільйонам людей, які постраждали від агресії Росії.

Війна – це конфлікт між двома або більше сторонами, який ведеться з використанням зброї та насильства. Війна може мати різні причини, такі як територіальні питання, релігійні розбіжності, економічні інтереси або ідеологічні суперечності. Війна завжди призводить до серйозних людських трагедій, знищення майна та інфраструктури, а також призводить до страждань багатьох людей. Основним засобом досягнення цілей у війні служить організована збройна боротьба. Військові автори зазвичай визначають війну як збройний конфлікт, в якому змагаються групи мають досить рівними силами, щоб зробити результат битви невизначеним. Війна – явище всіх історичних часів і всіх цивілізацій. Сокирами або гарматами, стрілами або кулями, в результаті хімічних атак або вибухів від ланцюгової атомної реакції, з близьких або далеких відстаней, індивідуально або масами, з волі випадку або за суворим планом і згідно з тим чи іншим методом люди вбивали один одного, користуючись зброєю і засобами війни, створеними завдяки звичаям і знанням, накопиченим людським суспільством.

Основна причина виникнення воєн – наявність непримиренних протиріч між сторонами, прагнення політичних сил використовувати збройну боротьбу для досягнення різних зовнішньо- і внутрішньополітичних цілей. Є думка, що війна – внутрішньовидове божевілля або природний обмежувач чисельності виду. Якщо у тієї чи іншої держави є привід (економічний, територіальний) для розпалювання війни, то причини для її початку точно виникнуть.

Н. Войтович, аналізуючи особливості сучасних збройних конфліктів в умовах глобалізації, вказує, що сучасні збройні конфлікти мають наступні характерні риси:

- посилення їх інтернаціоналізації;
- використання широкого спектра озброєнь;

- використання новітніх технологій;
- акцентування на деескалації конфлікту за рахунок використання новітніх методів вирішення конфліктів;
- зтяжний характер протікання конфліктів [1, с. 70].

Наприкінці ХХ ст. класичні війни трансформуються. На зміну озброєним конфліктам приходять нові форми протистояння. Сьогодні війна може розглядатися як у контексті економічного, інформаційного, дипломатичного, торгового протиборства.

Найгірші економічні депресії в історії були спровоковані саме війнами.

Під час війни абсолютним пріоритетом держави є фінансування війни. Війна супроводжується гігантським розривом між доходами та видатками бюджету, які необхідно закривати за рахунок запозичень. Щоб фінансувати війну, потрібні доступ до зовнішніх ресурсів, або розвинений внутрішній фінансовий ринок з можливістю розміщення держоблігацій серед резидентів країни.

Очевидним наслідком війни є зростання держборгу та зростання податків. Очевидно, що необхідність фінансування війни так чи інакше відтягує кошти із фондового ринку. Девальвація валюти, втеча капіталу, висока інфляція – характерні риси країни, що знаходиться у стані війни.

2.3. Цільова аудиторія

Цільовою аудиторією нашого проєкту «Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії» є молодь України. Охарактеризуємо даний цільовий сегмент:

1. Молодь – це активний сегмент суспільства, який зазвичай прагне до позитивних змін і готовий приймати участь у важливих суспільних процесах, таких як волонтерська діяльність.

2. Молодь має великий потенціал для мобілізації та організації допомоги тим, хто потерпає від збройної російської агресії в Україні.

3. Молодь володіє сучасними комунікаційними технологіями, що дозволить ефективно поширювати інформацію про важливість волонтерської діяльності в умовах збройного конфлікту.

4. Залучення молоді до волонтерської діяльності може сприяти формуванню громадянської активності та відчуття національної єдності серед молодого покоління.

2.4. Характеристика джерел фактів та інформації

Смаки аудиторії медіаконтенту, глядацьке сприйняття багато в чому залежать від статі, віку, розумового та емоційного розвитку, загального інтелектуального рівня ведучого, а також від форми подачі їм інформації. Публіка, знаходячи відповідність своїм очікуванням, доповнює свої глядацькі враження емоційним переживанням, що забезпечує успішний перегляд відео- та аудіо-інформації. Таким чином, професіоналізм ведучого тісно пов'язаний з аудиторією, з якою безпосередньо доводиться спілкуватися.

Таким чином, контент нашої роботи був заснований на актуальних фактах які стосуються сьогодні кожного українця – воєнного стану в Україні та важливості волонтерського руху в цих обставинах.

2.5. Прогнозовані результати втілення

Для того щоб визначити актуальність створення добірки «Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії», ми провели опитування студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Під дослідженням знаходилося 60 респондентів 1-го та 4-го курсів, з яких на 1 курсі було обрано 35 осіб, на 4 курсі – 25 осіб. Вік досліджуваних – 18-23 роки. 75% досліджуваних складають жінки. Більше половини опитаних навчається, а майже третина поєднує навчання з роботою.

У ході опитування було визначено рівень обізнаності та ставлення молодих людей до волонтерства, готовність до участі у волонтерських заходах,

зібрані дані про волонтерські організації та загальна інформація про респондентів. Анкета для опитування наведена у Додатку А.

Результат аналізу питань про волонтерство виявив, що більшість студентів розуміють значення волонтерства як добровільну благодійну неоплачувану діяльність з надання допомоги особам, що перебувають в складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги (табл. 2.1). Студенти розуміють користь волонтерства щодо допомоги людям, які цього потребують.

Таблиця 2.1

Визначення волонтерства

На вашу думку, що таке волонтерство?	1 курс		4 курс	
Добровільна благодійна неоплачена діяльність, спрямована на надання допомоги особам, що перебувають в складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги.	21	60%	13	52%
Підтримка, піклування, надання допомоги членам громади, прояв милосердя і добротності, гуманізм.	6	17,3%	5	20%
Допомога людям, ветеранам, військовим, бідним та постраждалим.	5	14,2	3	12%
Самовіддача, робота за покликом серця.	2	5,7%	2	8%
Самореалізація.	1	2,8%	2	8%

Також нами було з'ясовано ставлення досліджуваних до волонтерства у студентів 1 та 4 курсів та визначено відмінності у різних вікових групах. (рис. 2.1). 60% студентів першого курсу відповіли, що ставляться позитивно до цього поняття, 20% – нейтрально, 3% – негативно та 17% – неоднозначно. Водночас лише 45% студентів 4 курсу позитивно реагують на волонтерську діяльність, 35% – нейтрально, 2% – негативно та 18% – неоднозначно.

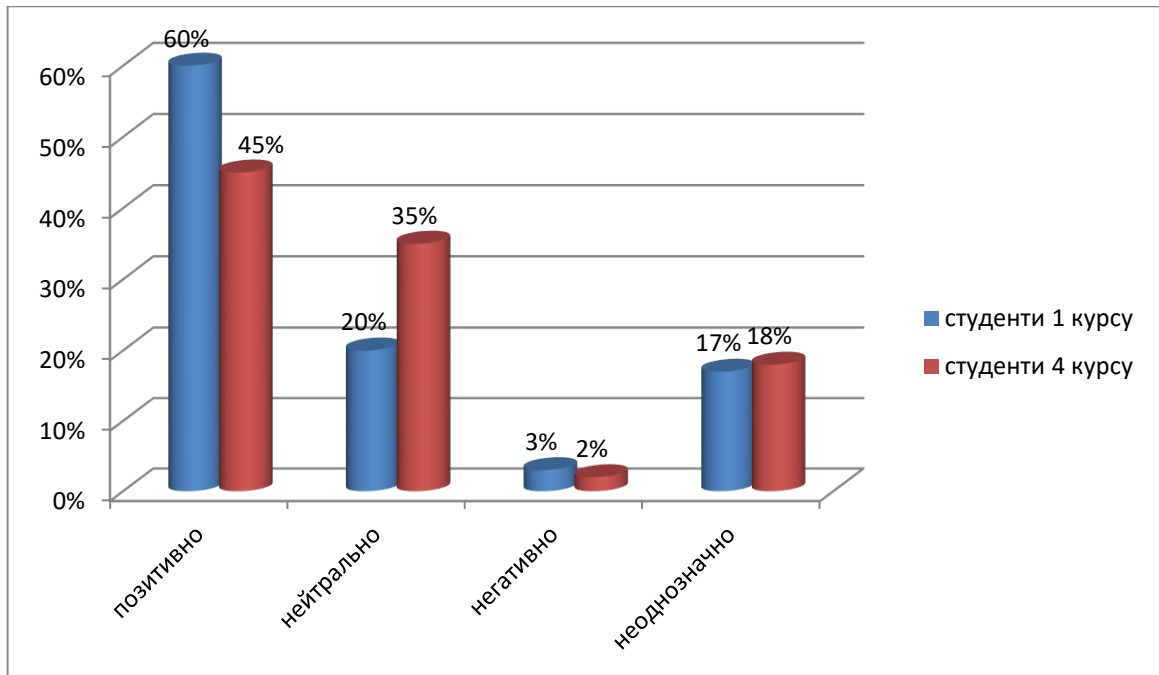

Рис. 2.1. Ставлення до волонтерства опитуваних студентів

Аналіз результатів першого блоку дозволяє робити висновок, що студенти старших курсів менш позитивно ставляться до волонтерства, ніж студенти молодших курсів.

Під час аналізу відповідей респондентів на питання другого блоку дослідження показало (рис. 2.2), що серед студентів 1 курсів беруть участь у волонтерському русі – 15% опитуваних, брали раніше – 17%, чули про волонтерський рух – 57 %, не беруть участі – 11%. Серед студентів 4 курсів дані демонструють наступне: беруть участь у волонтерському русі 8%, раніше брали участь – 28%, чули про такий рух в Україні – 62%, не беруть участі – 2%.

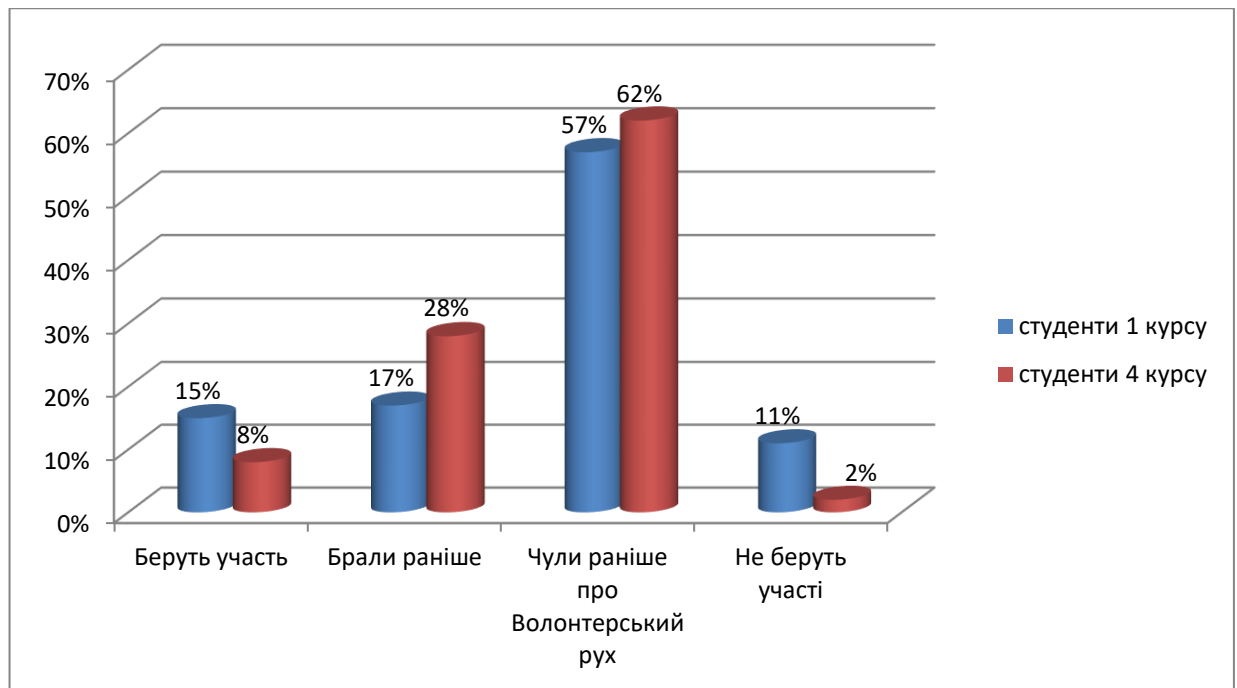

Рис. 2.2. Волонтерська діяльність студентів

Кількість студентів, які чули про волонтерські можливості, збільшується, проте відсоток тих, хто займається волонтерством, знизився майже вдвічі.

Беручи до уваги загальну кількість студентів 1 та 4 курсу, можна зробити висновок, що загалом займались волонтерством на 1 курсі – 32% та на 4 курсі – 36%, проте на 4 курсі займаються волонтерською діяльністю лише 8% опитаних. Тобто, це означає, що з якихось причин у подальшому студенти перестають займатись волонтерством, або у них недостатньо мотивації для цього. Протягом нашого наступного дослідження ми плануємо з'ясувати мотивацію та способи залучення студентства до волонтерської діяльності.

Станом на 4 курс приблизний відсоток тих, хто займались волонтерством на 1 курсі і на 4 курсі, однаковий, але з часом люди перестають з якихось причин брати в цьому участь. Ми припускаємо недостатність мотивації або складність доступу щодо залучення до волонтерських акцій чи проєктів. Відповідно, потрібну виявити причину та застосувати можливі для нас методи щодо вирішення цієї проблеми. Чому, наприклад, такий великий відсоток серед молоді тих, хто чув про волонтерський рух, але брав участі у ньому, – 11% – це потрібно з'ясувати. Поспілкувавшись зі студентською молоддю, з діючими

волонтерами та з тими, хто раніше долучався або жодного разу не долучався до руху, про феномен волонтерства, можна зробити висновок, що вони не бачать цінностей у волонтерстві або попередній досвід був негативний і спричинив подальшу відмову в участі волонтерства, або надмірні психологічні навантаження і відсутність супервізії призвели до того, що студенти менше часу приділяють цьому, або взагалі перестали займатись волонтерством.

Нами було з'ясовано, що серед респондентів 1 курсів – 15% беруть участь у волонтерських проєктах / акціях декілька разів на тиждень, 20% – декілька разів на місяць, 45% – декілька разів на рік та 20% – ніяким чином не долучаються до волонтерства (рис. 2.3).

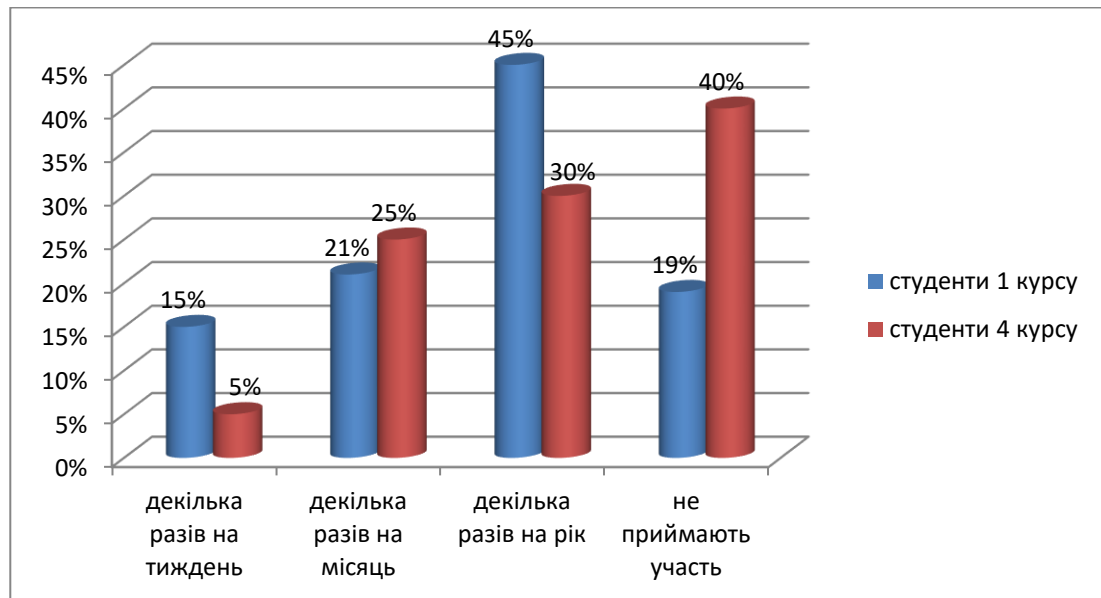

Рис. 2.3. Періодичність участі респондентів у волонтерських акціях та проєктах

Серед студентів 4 курсу – 5% опитаних беруть участь у волонтерських проєктах і акціях декілька разів на тиждень, 25% – декілька разів на місяць, 30% – декілька разів на рік та 40% – не беруть участі взагалі. Основними причинами здійснення волонтерської діяльності є бажанням допомогти нужденними, придбання корисних соціальних і практичних навичок та почуття соціальної значимості.

Відповідно до аналізу вищенаведеної діаграми ми робимо висновок, що студенти 4 курсу все менше долучаються до волонтерської діяльності, тобто якщо студенти 1 курсу – хоча б декілька разів на рік, то студенти старших курсів більше займаються, можливо, професійною діяльністю.

Аналізуючи діаграму (рис. 2.4) можна зробити висновок про те, що найбільше студенти зацікавлені в соціальних і екологічних проєктах. Виділяють також більшу зацікавленість в культурних проєктах (організація фестивалів, концертів тощо), спортивних проєктах та фандрейзингу.

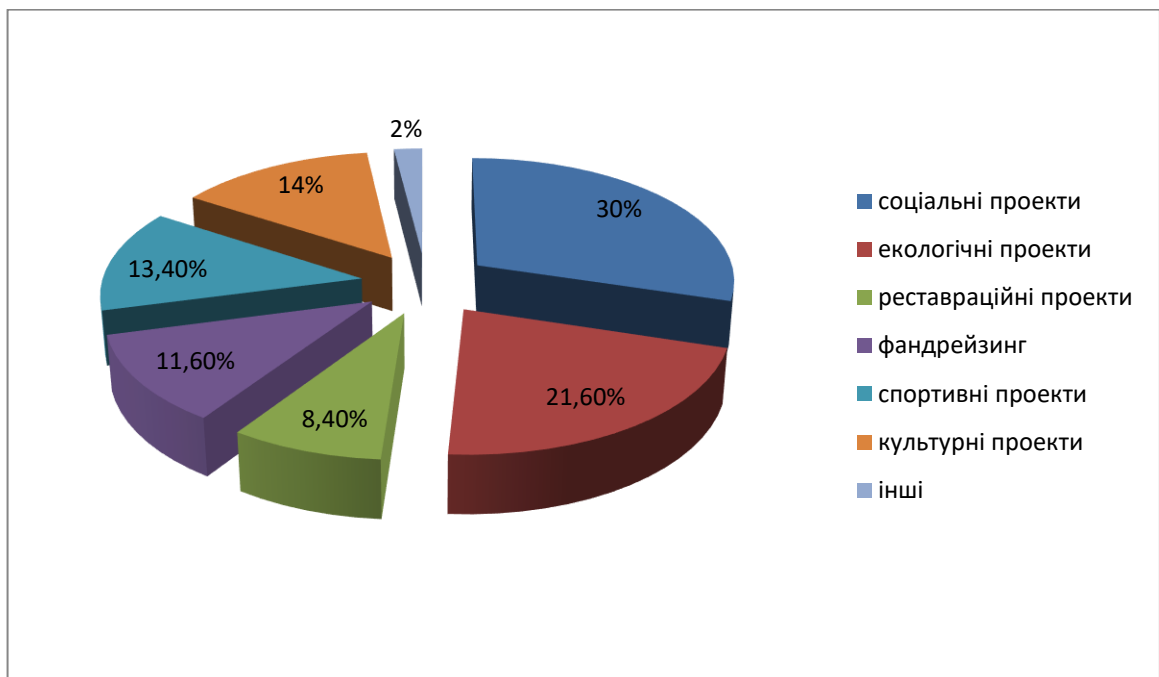

Рис. 2.4. Види волонтерської діяльності

Досліджуючи думку студентів про роль волонтерів і їхній вклад у проєкти, можна узагальнити, що відповідно до особистого досвіду найчастіше волонтерів використовують для планування реалізації різних заходів, допомоги нужденним та збору коштів для різних потребуючих верств населення. Менша кількість опитаних, маючи попередній професійний досвід, можуть долучитись до участі у рекламній діяльності або в організації великомасштабних подій, в тому числі фестивалів чи благодійних концертах для отримання досвіду у цій сфері. Ми також виявили, що студенти доволі часто чують різноманітну інформацію про волонтерські проєкти на

спеціалізованих сайтах, в тому числі <http://volonter.org>, <http://gurt.org.ua/>, у Facebook та інших соціальних мережах.

Отже, можна зробити висновок, що більшість студентів розуміють значення волонтерства як добровільну неоплачувану діяльність з надання допомоги особам, що перебувають в складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги. Студенти готові до благодійної діяльності, але не знають, яким чином реалізувати свій добровольчий потенціал.

В ході дослідження було з'ясовано, що студенти на 1 курсі більш активно ставляться до волонтерської діяльності порівняно з студентами 4 курсу. В них розвинений більший потенціал та заохочення до своєї самореалізації та допомоги людям. Як показали результати дослідження, кількість людей, які беруть участь у різній волонтерській діяльності на 1 курсі, більша, а до 4 курсу ця тенденція знижується.

На основі отриманих результатів слід зробити висновки, що авторська добірка «Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії» повинен бути направлений на розповсюдження у соціальних мережах, а головною аудиторією обрано молодь віком 18-22 роки, що забезпечить високий рівень розповсюдження інформації та залучення молоді до цього руху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Войтович Н. Сучасна інформаційна війна: Росія проти України. *Обрії друкарства*. 2022. № 1. С. 69–78.
2. Голуб В. Державне визнання волонтерської діяльності як чинник розвитку взаємовідносин держави та суспільства. *Теорія та практика державного управління*. 2024. Вип. 4. С. 110–118.
3. Голубенко Т. Волонтерство як інструмент соціального виховання студентської молоді в умовах вищого навчального закладу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова*. Серія 11 : Соціальна робота. Соціальна педагогіка. 2018. Вип. 24. С. 151–158.
4. Десятник Г.О. Від задуму до екрана : тексти лекцій. Київ : КНУ, 2015. 226 с.
5. Загальнонаціональне дослідження «Волонтерство в Україні». URL : <http://www.un.org.ua/images/volunteer.pdf>
6. Ільницька У. Інформаційна безпека України: сучасні виклики, загрози та механізми протидії негативним інформаційно-психологічним впливам. *Humanitarian vision*. 2016. Vol. 2, Num. 1. С. 27–32.
7. Козубовський Р. Студентська молодь як важливий ресурс волонтерства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. 2023. Вип. 28. С. 76–78.
8. Кривенко Ю. Волонтерська діяльність: поняття та ознаки. *Часопис цивілістики*. 2015. Вип. 18. С. 41–44.
9. Куцька О. Агітація, пропаганда, інформаційно-психологічна війна: історія виникнення термінів, їх значення та взаємозв'язок. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка*. Сер. Історія. 2017. Вип. 1, ч. 3. С. 3–10.
10. Майстерня режисерів кіно і телебачення: вчитель і учні. Том 1. URL : <https://www.academia.edu/108495716>

11. Носов В. Окремі аспекти протидії інформаційній війні в Україні. Прав., нормат. та метрол. забезп. системи захисту інформації в Україні : наук.-техн. зб. 2015. Вип. 1. С. 26–32.
12. Погребняк Г. П. Природа авторства в сучасному кіно. До постановки проблеми. *Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах: позиціонування і реалії: тези доповідей III Міжн. наук.-практ. конф.*, Київ: КНУКіМ, 2018. С. 171–173.
13. Полянський П. Освіта як об'єкт інформаційної війни Росії проти України і як ресурс протидії такій війні. URL: <https://maidanua.org/2015/03>
14. Саприкін О. Інтернет-ресурси як інструмент інформаційної війни й інформаційна безпека України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 2. С. 72–77.
15. Шумка А. Теоретичні аспекти інформаційних війн та національна безпека. *Грані*. 2015. № 9. С. 10–16.

II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

1. Інтерв'ю з волонтером

Привіт! Сьогодні ми розмовлятимемо з волонтером, який брав участь у волонтерському русі в Україні під час російської агресії.

Спершу – дякуємо вам за вашу небайдужість та відданість.

Розкажіть, будь ласка, як ви потрапили до волонтерського руху?

ВЛАДИСЛАВ КОВАЛЬЧУК, ВОЛОНТЕР

Доброго дня! Спочатку все почалося зі звичайного бажання допомогти своїй країні в складну мить. Я побачив, як воюють наші хлопці на сході, і відчув внутрішнє покликання приєднатися до волонтерського руху. Я звернувся до місцевої громадської організації, яка координувала допомогу, і почав працювати разом з ними.

Які були ваші основні обов'язки та відповідальності як волонтера?

ВЛАДИСЛАВ КОВАЛЬЧУК, ВОЛОНТЕР

Мої обов'язки включали різні аспекти допомоги – від збору необхідних ресурсів та матеріальної допомоги для військових, до психологічної підтримки біженців та постраждалих. Ми організовували збори гуманітарної допомоги, волонтери допомагали в лікуванні поранених, а також забезпечували побутовими речами та продуктами тих, хто потрапив у складні ситуації через війну.

Як ви вважаєте, як волонтерський рух вплинув на українське суспільство під час цих тяжких часів?

ВЛАДИСЛАВ КОВАЛЬЧУК, ВОЛОНТЕР

Волонтерський рух став невід'ємною частиною національного об'єднання. Він підняв моральний дух нашого народу, продемонструвавши силу солідарності

та громадянської активності. Цей рух відновив віру в справедливість та показав, що кожен може зробити свій внесок у мир та благополуччя нашої країни.

Дякуємо вам за цю розмову та вашу надзвичайну працю. Бажаємо вам всього найкращого у подальших зусиллях.

ВЛАДИСЛАВ КОВАЛЬЧУК, ВОЛОНТЕР

Дякую вам.

2. Відеоролик для YouTube-каналу «Серце України: Герої в Часи Випробувань»

Музика тихо наростає

Сцена 1: Перед війною

Відкриваються кадри мальовничих українських міст зі щасливим безтурботним життям. Діти грають на вулиці, люди відпочивають, святкують події.

Голос-наратор (зі заспокійливим тоном): «Це був час спокою. Життя в Україні тече своїм звичним шляхом. Люди насолоджуються мирними днями, не підозрюючи про ті невдачі, що прийдуть.»

Показуються кадри сімейного свята, діти радіснопроводять час з батьками, веселість і усмішки заповнюють екран.

Сцена 2: Початок війни

Змінюється музика

Картинка «24.02.2022», глухий вибух, потім зображення горять будинків, люди біжать у паніці, жінки та діти в крику вдаються до бомбосховища.

Голос-наратор (з занепокоєним тоном): «Так раптово все змінилося. Спокійне небо перетворилося на море вогню і болю. Люди шукають притулку, а серця наповнені страхом.»

Кадри руїн, військових дій, сирени тривоги.

Сцена 3: Допомога волонтерів

Змінюється музика

Картинка «Вони змінили життя багатьох людей», з'являються кадри волонтерів, які роздають, сортують гуманітарну допомогу, щасливі громадяни отримують її, люди обіймаються, посміхаються та радіють

Голос-наратор (з вдячністю): «Волонтерський рух в Україні є невід'ємною частиною суспільства, що відзначається безкорисливою допомогою та надзвичайними зусиллями на благо інших. Волонтери стають світлим прикладом гуманності та самовідданості, допомагаючи тим, хто найбільше потребує допомоги. Волонтерський рух в Україні – це прекрасний приклад того, як об'єднані зусилля можуть змінити нашу країну на краще і зробити людей щасливішими.»

Заключний напис на екрані: "Допоки є любов і допомога, надія не зникає. Дякуємо волонтерам за їхню безкорисну працю. Вони - справжні герої."

Музика затихає

Закінчення

ВИСНОВКИ

Створення журналістської добірки на тему «Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії» – це унікальна можливість дослідити та висвітлити важливий аспект української історії та сучасності.

Непрямими конкурентами нашої роботи є відеоматеріали, аудіо-репортажі, короткометражні фільми, фото- та текстові звіти волонтерського руху під час війни в Україні. Також можна віднести до непрямих конкурентів блоги та соціальні мережі, де користувачі можуть знайти інформацію про події в Україні від першоджерел.

Для того, щоб визначити актуальність створення добірки «Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії», ми провели опитування студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Під дослідженням знаходилося 60 респондентів 1-го та 4-го курсів, з яких на 1 курсі було обрано 35 осіб, на 4 курсі – 25 осіб. Вік досліджуваних – 18-23 роки. 75% досліджуваних складають жінки. Більше половини опитаних навчається, а майже третина поєднує навчання з роботою. Результати опитування підтвердили, що більшість студентів розуміють значення волонтерства як добровільну неоплачувану діяльність з надання допомоги особам, що перебувають в складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги. Студенти готові до благодійної діяльності, але не знають, яким чином реалізувати свій добровольчий потенціал. Під час опитування ми з'ясували, що студенти 1-го курсу активніше ставляться до волонтерської діяльності порівняно зі студентами 4-го. У них розвинений більший потенціал та заохочення до своєї самореалізації та допомоги людям. Кількість людей, які беруть участь у різній волонтерській діяльності на 1 курсі, більша, а до 4 курсу ця тенденція знижується.

На основі отриманих результатів ми зробили висновки, що авторська добірка «Волонтерський рух в Україні під час збройної російської агресії» повинна бути поширена у соціальних мережах, а головною аудиторією обрано

молодь віком 18-22 роки, що забезпечить високий рівень розповсюдження інформації та залучення молоді до цього руху.

Прямим конкурентом до нашої роботи ми обрали короткометражний документальний фільм про волонтерську діяльність в Україні: «Пекло та жах/Херсонщина» (<https://www.youtube.com/watch?v=jTOIHAquLkY>). Застосувавши теоретичні та практичні аспекти у контексті специфіки документального кіно, взявши на озброєння драматично виразні засоби, у роботі автор фільму здійснив спробу сміливого трактування сюжету про пекло і жах на правому березі Херсонщини.

Структуру опитування волонтерів та особливості знімання сюжетів фільму «Пекло та жах/Херсонщина» ми взяли за основу роботи. Отже, ідеєю створеної добірки журналістських матеріалів є допомога молоді розуміти, що таке волонтерський рух під час війни та як можна брати участь в ньому.

Контент нашої бакалаврської роботи був заснований на актуальних фактах, які стосуються сьогодні кожного українця – воєнного стану в Україні та важливості волонтерського руху в цих обставинах.

Авторська журналістська добірка створена у форматі аудіо-інтерв'ю з волонтером і відеоролика Відео-ролик для YouTube-каналу на тему: «Серце України: Герої в Часи Випробувань», що мають інформативний та практичний характер.

Таким чином, ми досягли мети, виконали поставлені завдання, створивши авторські журналістські матеріали на тему волонтерства в Україні. Це стане важливим внеском у пам'ять про героїв та патріотів, які невтомно працюють на захист своєї країни та допомагають потерпілим внаслідок війни. Наш проєкт зможе вплинути на громадську думку, підвищити усвідомленість громадян про важливість волонтерської діяльності та сприяти її розвитку в майбутньому.

Додаток А**Анкетування «Участь студентів у волонтерській діяльності»****АНКЕТА**

Шановні респонденти! Просимо вас взяти участь у дослідженні «Участь студентів у волонтерській діяльності».

1. Вкажіть вашу стать:

- a) Жіноча;
- b) Чоловіча.

2. Вкажіть ваш вік:

- a) 15-17
- b) 18-22
- c) 22-25

3. Чим ви займаєтесь? Який рід вашої діяльності?

- a) Навчаюсь;
- b) Працюю;
- c) Поєдную навчання з роботою;
- d) Не працюю.

4. На Вашу думку, що таке волонтерство?

a) Добровільна благодійна діяльність, спрямована на надання допомоги особам, що перебувають в складних життєвих ситуаціях та потребують сторонньої допомоги;

b) Підтримка, піклування, надання допомоги членам громади, прояв милосердя і добротності, гуманізм

c) Допомога людям, ветеранам, військовим, бідним та постраждалим;

d) Добровільне виконання громадської роботи;

e) Самореалізація.

5. Як Ви ставитеся до волонтерства?

- a) позитивно;
- b) нейтрально;
- c) негативно;
- d) неоднозначною

6. Чи знайомі Ви з волонтерським рухом в Україні?

- a) так, беру у ньому участь;
- b) брав участь раніше;
- c) так, чув про це, проте зараз
- d) ні, перший раз чую.

7. Як часто Ви берете/брали участь у волонтерських проєктах, акціях?

- a) декілька разів на тиждень;
- b) декілька разів на місяць;
- c) декілька разів на рік;
- d) не беру участі.

8. Що слугувало причиною здійснення Вами волонтерської допомоги?

(можна обрати декілька варіантів)

- a) бажання допомогти нужденним;
- b) самовираження;
- c) почуття соціальної значимості;
- d) придбання корисних соціальних і практичних навичок;
- e) організація дозвілля.

9. Чи хотіли би Ви займатися волонтерською діяльністю?

- a) так;
- b) ні;
- c) важко відповісти.

10. Чому Ви зараз не займаєтесь волонтерством?

- a) немає часу;
- b) хотілося б, але не знаю, як це здійснити / куди звертатися;
- c) відсутність винагороди.
- d) гадаю, волонтерів і без мене достатньо.

е) морально, психологічно не готовий до участі.

11. Якими видами волонтерської діяльності Ви займаєтесь/хотіли би займатися?

а) соціальні проєкти;

б) екологічні проєкти;

с) реставраційні проєкти;

д) фандрейзинг (залучення фінансових коштів, предметів першої необхідності для допомоги нужденним);

е) спортивні проєкти;

ф) культурні проєкти;

12. Для чого потрібні волонтери?

а) планування і реалізація заходів;

б) участь в оформленні приміщень;

с) участь у фестивалях чи концертах;

д) участь у рекламній діяльності;

е) участь у різних заходах.

13. Чи часто Ви чуєте інформацію про волонтерські проєкти та запрошення до участі у них?

а) так, досить часто;

б) рідко зустрічаю подібну інформацію;

с) не чув жодного разу.